

УДК 351.75

М. І. Балан

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕАГУВАННЯ НА ЗАГРОЗИ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНІЙ СТАБІЛЬНОСТІ

Обґрунтовано актуальність і значущість наукових досліджень проблем державного реагування на загрози суспільно-політичній стабільності в Україні. Здійснено аналіз нормативно-правових актів у сфері державного реагування на кризові події. Розроблено структурну схему рівнів державного реагування на загрози суспільно-політичній стабільності. Обґрунтовано шляхи вдосконалення державного реагування на загрози суспільно-політичній стабільності в Україні за сучасних умов.

Ключові слова: державне управління, національна безпека України, загрози суспільно-політичній стабільності, рівні державного реагування, рівні загроз суспільно-політичній стабільності.

Постановка проблеми. Сучасний розвиток України обумовлений переломним моментом у встановленні пріоритетів безпеки особистості, суспільства та держави в цілому. Конституція України, Стратегія національної безпеки України, Концепція розвитку сектору безпеки і оборони та інші концептуальні нормативно-правові акти визначають проблему захисту державного суверенітету України, її територіальної цілісності, недоторканності державного кордону як виконання однієї з найважливіших функцій держави на сучасному етапі розвитку Української державності. Збройна агресія, міжнародний тероризм, транснаціональна організована злочинність та деякі інші загрози суспільно-політичній стабільності стають інтенсивнішими, вони охоплюють й дедалі нові держави світу.

Збройне протистояння на сході України спричиняє постійне ускладнення суспільно-політичної ситуації у Донецькій та Луганській областях. Сучасні політичні реформи в Україні, що притаманні для кожного молодого демократичного суспільства, супроводжуються масовим протестним волевиявленням громадян. Ці та інші кризові ситуації соціально-політичного походження, що є різними за рівнем загроз, зумовлюють потребу вивчення підходів до обґрунтування шляхів удосконалення державного реагування на загрози суспільно-політичній стабільності. За таких умов дослідження державної управлінської думки щодо державного

реагування на загрози суспільно-політичній стабільності дають змогу не тільки підвищити дієвість та ефективність управлінської діяльності в умовах виникнення кризових ситуацій, а й визначити оптимальні заходи щодо реагування на зазначені загрози.

Кризові ситуації, що загрожують суспільно-політичній стабільності, потребують запровадження комплексних механізмів державного реагування, а саме участі різних державних відомств, структур, організацій, а також залучення приватного сектору до забезпечення безпеки громадян, суспільства та держави. За таких умов важливу роль відіграє державне реагування на загрози суспільно-політичній стабільності в Україні, а отже, питання обґрунтування відповідних шляхів удосконалення наразі стає вкрай актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика вивчення питання забезпечення національної безпеки від загроз суспільно-політичній стабільності розглядалася у працях Р. Войтовича, Л. Гонюкової, Н. Грицяка, О. Лазора, І. Пантелейчука, Г. Ситника, І. Сурая, О. Суходолі, С. Телешуна. Питання державного реагування складових сектору безпеки і оборони на загрози суспільно-політичній стабільності вивчалися у працях О. Батрименка, С. Беляя, В. Богдановича, А. Дацюка, І. Євтушенка, І. Кириченка, Г. Перепелиці, О. Семікова, О. Шмакова та інших науковців. Зазначеними вище вченими зроблено значний внесок у дослідження

проблем функціонування держави за умов виникнення кризових ситуацій суспільно-політичного походження. При цьому додамо, що питання дослідження державного реагування за рівнями загроз суспільно-політичній стабільності та обґрунтування відповідних шляхів удосконалення залишилися поза увагою вчених.

Мета статті полягає у дослідженні сутності рівнів державного реагування на загрози суспільно-політичній стабільності та обґрунтуванні відповідних шляхів удосконалення за сучасних умов.

Виклад основного матеріалу. На нинішньому етапі розвитку Української державності запобігання кризовим ситуаціям є одним із головних напрямків роботи щодо забезпечення національної безпеки країни. Революційні події 2004 та 2013 (2014) років, збройне протистояння в окремих районах Донецької та Луганської областей стали ще одним підтвердженням того, що держава повинна ефективно реагувати на соціальні конфлікти в регіонах країни. Тому на початку дослідження зупинимося на вивченні сутності кризових ситуацій суспільно-політичного походження та відповідного державного реагування.

Здійснивши аналіз нормативно-правових актів у сфері державного реагування на кризові події, можливо дійти висновку, що наразі є ґрунтовно напрацьована нормативно-правова база стосовно реагування на надзвичайні ситуації. У статті 5 Кодексу [1] закріплено чотири види надзвичайних ситуацій залежно від характеру походження подій, що можуть зумовити їх виникнення на території України: надзвичайні ситуації техногенного характеру, надзвичайні ситуації природного характеру, соціальні надзвичайні ситуації, воєнні надзвичайні ситуації. Частиною 3 ст. 5 Кодексу цивільного захисту України закріплено критерій класифікації надзвичайних ситуацій на рівні. Так, залежно від обсягів заподіяних надзвичайною ситуацією наслідків, обсягів технічних і матеріальних ресурсів, необхідних для їх ліквідації, визначаються такі рівні: державний; регіональний; місцевий; об'єктовий [1]. Стаття 11 зазначеного Кодексу [1] також визначає режими функціонування єдиної державної системи цивільного захисту залежно від масштабів і особливостей надзвичайної ситуації, що прогнозується або виникла, якими є такі: 1) повсякденного функціонування;

2) підвищеної готовності; 3) надзвичайної ситуації; 4) надзвичайного стану.

Класифікатор надзвичайних ситуацій ДК 019:2010 від 01.01.2011 р. [2] надає визначення надзвичайних ситуацій. Відповідно до проблематики дослідження розглянемо визначення надзвичайної ситуації соціального характеру: це “порушення нормальних умов життя та діяльності людей на окремій території чи об'єкті на ній або на водному об'єкті, спричинене протиправними діями терористичного і антиконституційного спрямування, або пов'язане зі зникненням (викраденням) зброї та небезпечних речовин, нещасними випадками з людьми тощо” [2].

Останні стратегічні та концептуальні нормативно-правові акти, зокрема [3, 4], запроваджують нове поняття – “кризова ситуація”. Згідно із Законом України “Про Раду національної безпеки і оборони України” “кризовою ситуацією вважається крайне загострення протиріч, гостра дестабілізація становища в будь-якій сфері діяльності, регіоні, країні” [5].

Таким чином, до кризових ситуацій, що являють собою загрозу суспільно-політичній стабільності, слід віднести протиправні дії антиконституційної спрямованості. Особливу категорію становлять масові заворушення – це злочинна форма прояву невдоволення діяльністю органів публічної влади. Заворушення супроводжуються погромними діями, руйнуваннями, підпалами, вчиненням опору (у тому числі й збройного) представникам влади, невиконанням їхніх указівок, а також різноманітними замахами на життя й здоров'я громадян, різні форми власності. Особлива небезпека полягає в тому, що підривається авторитет влади, дезорганізується робота промислових підприємств, транспорту, державних і громадських організацій, заподіюється значна матеріальна й моральна шкода [6, 7]. Наразі у процесі досліджень встановлено, що виникненню масових заворушень сприяють такі умови: незадовільне вирішення назрілих у регіоні суспільно-політичних, соціально-економічних та національно-релігійних проблем; непрофесійне ставлення посадових осіб органів державної влади та місцевого самоврядування до потреб громадян, небажання вирішувати соціальні питання; підбурююча діяльність засобів масової інформації; незадовільна організація

проведення масових заходів; недоліки в роботі правоохоронних органів; недосконалість чинного законодавства щодо захисту соціальних, економічних, культурних і національних інтересів населення [8]. Додамо, що потенційну загрозу суспільно-політичній стабільності становлять різні масові заходи, що мають резонансний складник.

Однією з причин виникнення кризових ситуацій також є поява соціального конфлікту. Розпад Радянського Союзу спричинив значну кількість соціальних конфліктів на його колишній території. Переважною причиною міжнародних та внутрішньополітичних конфліктів стали територіальні суперечки, що мають історичне підґрунтя. Поняття соціального конфлікту у сфері загроз суспільно-політичній стабільності тісно пов'язане з іншим терміном – “невизнана держава”, що “з’являється”, коли соціальний конфлікт переходить в інерційний стан або “заморожується” [6]. Поняття “невизнана держава” виникло у другій половині ХХ ст. у результаті конкретизації більш раннього політичного явища – “самопроголошених держав”. Сучасна юридична наука визначає невизнані держави як утворення, які, маючи всі ознаки державності (суверенітет, наявність публічної влади, кордонів, власної податкової та правової системи), водночас позбавлені повного або часткового міжнародного дипломатичного визнання і, таким чином, не можуть де-юре виступати суб’єктами міжнародних відносин у сучасному світі [6].

Отже, державне регулювання відносин, що виникають в умовах існування (загострення) загроз суспільно-політичній безпеці, здійснюється за допомогою нормативно-правових актів, які регламентують застосування заходів надзвичайного характеру. Кризові ситуації вимагають нормативного впливу, що відрізняється від існуючого у нормальних умовах. Світовою практикою прийнято, що державне регулювання за таких умов реалізується спеціальними адміністративно-правовими режимами. Правове регулювання відносин, що виникають в умовах різних природних катаклізмів, техногенних аварій і катастроф, соціальних та збройних конфліктів, історично здійснювалося за допомогою актів, які регламентують застосування заходів надзвичайного характеру. При цьому застосовується правове регулювання, пов’язане з поняттям спеціального адміністративно-правового

режиму. Здійснивши аналіз наукових праць [9, 10, 11], можна дійти висновку, що надзвичайні адміністративно-правові режими є формою забезпечення національної безпеки в умовах виникнення кризових ситуацій. Метою запровадження надзвичайного стану є усунення загрози та якнайшвидша ліквідація особливо тяжких надзвичайних ситуацій техногенного або природного характеру, нормалізація обстановки, відновлення правопорядку у разі спроб захоплення державної влади чи зміни конституційного ладу шляхом насильства, для відновлення конституційних прав і свобод громадян, а також прав і законних інтересів юридичних осіб, створення умов для нормального функціонування органів державної влади та органів місцевого самоврядування, інших інститутів громадянського суспільства [12].

Таким чином, можливо зазначити, що державне реагування на загрози суспільно-політичній стабільності відповідно до масштабу загроз реалізується за рівнями державного управління, на кшталт рівнів реагування на надзвичайні ситуації (державний; регіональний; місцевий; об’єктовий). Згідно із цими рівнями змінюються режими функціонування органів публічного управління, наприклад, від повсякденного функціонування до правового режиму надзвичайного стану. Відповідно до природи виникнення кризових ситуацій суспільно-політичного походження та рівнів державного реагування зазначимо, що механізми державного реагування реалізуються у сфері протидії загрозам державі (забезпечення державної безпеки), суспільству (громадська безпека), людині та громадянину (охорона громадського порядку).

Наразі Законом України [13] визначено, що державною безпекою є “захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності і демократичного конституційного ладу та інших життєво важливих національних інтересів від реальних і потенційних загроз невоєнного характеру”. Більш ширше визначення надає Коментар до Кримінального кодексу України: державною безпекою є “захищеність державного суверенітету, конституційного ладу, територіальної цілісності України, її економічного, науково-технічного і оборонного потенціалу, державної таємниці, правопорядку, державного кордону, життєво важливої інфраструктури та населення від розвідувально-підривної діяльності

іноземних спеціальних служб, а також від терористичних та інших особливо небезпечних зазіхань з боку злочинних організацій, груп чи осіб” [14].

Закон України [13] не розмежовує поняття “громадська безпека” та “охорона громадського порядку”. Законодавець визначає, що громадською безпекою і порядком є “захищеність життєво важливих для суспільства та особи інтересів, прав і свобод людини і громадянина, забезпечення яких є пріоритетним завданням діяльності сил безпеки, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб та громадськості, які здійснюють узгоджені заходи щодо реалізації і захисту національних інтересів від впливу загроз”. На нашу думку, це є хибна позиція, оскільки у наукових джерелах загальноприйнято, що під громадською безпекою доречно розуміти “...врегульовану правовими нормами систему суспільних відносин, що забезпечує особисту безпеку, громадський спокій, сприятливі умови для праці та відпочинку громадян, нормальне функціонування державних органів, громадських об’єднань, підприємств, установ і організацій від загрози злочинних та інших протиправних діянь, порушення порядку користування джерелами підвищеної небезпеки, предметами і речовинами, вилученими із вільного цивільного обігу, явищ негативного техногенного і природного характеру, а також особливих обставин” [10]. А громадський порядок можна розглядати у широкому і вузькому розумінні, зокрема: у широкому громадський порядок містить у собі суспільні відносини, які регулюються нормами права та іншими соціальними нормами, а у вузькому розумінні – обмежується визначеним простором, а також умовами, завдяки яким складаються та розвиваються суспільні відносини.

Отже, виходячи з проведеного аналізу сутності кризових ситуацій суспільно-політичного походження, відповідних форм державного реагування на зазначені загрози можливо структурно надати рівні державного реагування на загрози суспільно-політичній стабільності (див. рисунок).

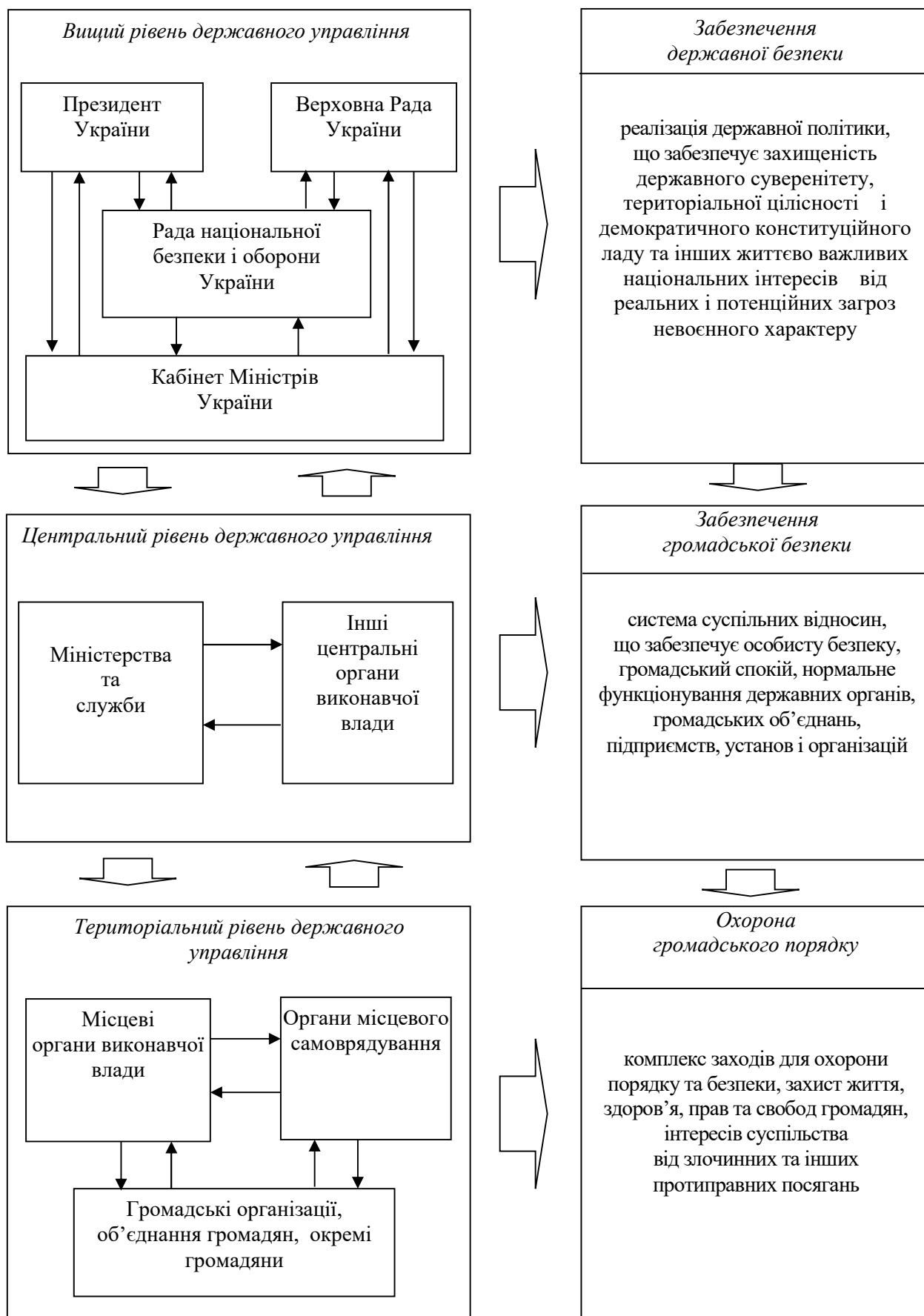
Відповідно до рівнів державного реагування на загрози суспільно-політичній стабільності

суб’єкти забезпечення національної безпеки здійснюють заходи щодо забезпечення державної безпеки, громадської безпеки та охорони громадського порядку. Пропонуємо вказані рівні класифікувати як вищий, центральний та територіальний рівні державного управління.

Вищий рівень державного управління формує Президент України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України. На цьому рівні реалізується державна політика щодо організаційної та нормотворчої діяльності із забезпечення державної безпеки України. Слід зазначити, що основним дорадчим органом на цьому рівні є Рада національної безпеки та оборони України, головними функціями якої є: внесення пропозицій Президентові України щодо реалізації засад внутрішньої і зовнішньої політики у сфері національної безпеки і оборони; координація та здійснення контролю за діяльністю органів виконавчої влади у сфері національної безпеки і оборони у мирний час; координація та здійснення контролю за діяльністю органів виконавчої влади у сфері національної безпеки і оборони в умовах воєнного або надзвичайного стану та у разі виникнення кризових ситуацій, що загрожують національній безпеці України тощо.

Центральний рівень державного управління складають Міністерства, служби та інші центральні органи виконавчої влади. Цей рівень формує державно-управлінську діяльність щодо забезпечення громадської безпеки, а саме врегульовану правовими нормами систему суспільних відносин, що забезпечує особисту безпеку, громадський спокій, нормальне функціонування державних органів, громадських об’єднань, підприємств, установ і організацій від наявних та потенційних загроз.

Територіальний рівень державного управління охоплює діяльність органів публічної влади, а саме органів місцевої виконавчої влади та органів місцевого самоврядування. На цьому рівні реалізуються механізми державного управління з організації охорони громадського порядку. Додамо, що діяльність громадських організацій, об’єднань громадян у процесі забезпечення національної безпеки на сьогодні є необхідною умовою функціонування демократичного суспільства.

Структурна схема рівнів державного реагування на загрози суспільно-політичній стабільності

Демократичним цивільним контролем є комплекс здійснюваних відповідно до Конституції та законів України заходів для забезпечення верховенства права, законності, підзвітності, прозорості органів державної влади, діяльність яких пов'язана з обмеженням у визначених законом випадках прав і свобод людини, сприяння їх ефективній діяльності й виконанню покладених на них функцій, зміцненню національної безпеки України [13]. Є зрозумілим, що демократичний цивільний контроль зорганізується на всіх рівнях державного управління, однак додамо, що найбільш продуктивною є діяльність громадських організацій, об'єднань громадян саме на територіальному рівні державного управління.

Отже, відповідно до наведених рівнів державного управління складові сектору безпеки виконують завдання з реагування на загрози суспільно-політичній стабільності. Особливістю поданої структурної схеми є актуалізація на діяльність громадських організацій та об'єднань громадян у системі забезпечення національної безпеки щодо реагування на кризові ситуації, особливо на територіальному рівні. Недержавний контроль за діяльністю органів влади є ефективним механізмом недопущення перевищення застосування сили на всіх перелічених рівнях державного управління.

Висновки

На основі зазначеного вище можливо дійти таких висновків.

1. Кризові ситуації, що становлять загрозу суспільно-політичній стабільності, потребують комплексних механізмів державного реагування, а саме участі різних державних відомств, структур, організацій, а також залучення приватного сектору до забезпечення безпеки населення, суспільства та держави. Поглиблені дослідження державної управлінської думки щодо державного реагування на загрози суспільно-політичній стабільності дають змогу не тільки підвищити дієвість та ефективність управлінської діяльності в умовах виникнення кризових ситуацій, а й визначити оптимальні заходи щодо врегулювання зазначених загроз.

2. Аналіз нормативно-правових актів у сфері державного реагування на кризові події засвідчує, що наразі є ґрунтовно напрацьована

нормативно-правова база щодо реагування на надзвичайні події. Однак останні стратегічні та концептуальні нормативно-правові акти запроваджують нове поняття – “кризова ситуація”. Встановлено, що до кризових ситуацій, які являють собою загрозу суспільно-політичній стабільності, слід віднести протиправні дії антиконституційної спрямованості. Особливою категорією є масові заворушення. Додамо, що потенційну загрозу суспільно-політичній стабільності становлять різні масові заходи, які мають резонансний складник. Однією з причин виникнення кризових ситуацій також є поява соціального конфлікту.

3. Державне реагування на загрози суспільно-політичній стабільності за масштабом загроз реалізується на вищому, центральному та територіальному рівнях державного управління. Відповідно до цих рівнів змінюються режими функціонування органів публічного управління. Виходячи з природи виникнення кризових ситуацій суспільно-політичного походження та рівнів державного реагування можливо зазначити, що механізми державного реагування реалізуються у сфері протидії загрозам державі (забезпечення державної безпеки), суспільству (забезпечення громадської безпеки), людині та громадянину (охорона громадського порядку).

4. На основі проведеного аналізу сутності кризових ситуацій суспільно-політичного походження, відповідних форм державного реагування на зазначені загрози обґрунтовано шляхи вдосконалення державного реагування на загрози суспільно-політичній стабільності за певними рівнями. Відповідно до вищого, центрального та територіального рівнів державного управління складові сектору безпеки виконують завдання із забезпечення державної та громадської безпеки, охорони громадського порядку. Особливістю наданих пропозицій є актуалізація на діяльність громадських організацій та об'єднань громадян у системі забезпечення національної безпеки щодо реагування на кризові ситуації.

Напрямки подальших наукових розвідок будуть спрямовані на доопрацювання структурної схеми рівнів державного реагування на загрози суспільно-політичній стабільності виходячи з умов сьогодення.

Перелік джерел посилання

1. Кодекс цивільного захисту України: Закон України від 02.20.2012 р. № 5403-VI: станом на 26.09.2019 р. ORL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5403-17/page> (дата звернення: 26.09.2019).

2. Класифікатор надзвичайних ситуацій ДК 019:2010, затверджений наказом Держспоживстандарту України від 11.10.2010 р. № 457: офіц. вид. Київ: Держстандарт України, 2010. 23 с.

3. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 06.05.2015 р. “Про Стратегію національної безпеки України”: Указ Президента України від 26.05.2015 р. № 287/2015. ORL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/287/2015> (дата звернення: 26.09.2019).

4. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 04.03.2016 р. “Про Концепцію розвитку сектору безпеки і оборони України”: Указ Президента України від 14.03.2016 р. № 92/2016. ORL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/92/2016> (дата звернення: 26.09.2019).

5. Про внесення змін до Закону України “Про Раду національної безпеки і оборони України” щодо вдосконалення координації і контролю у сфері національної безпеки і оборони: Закон України від 25.12.2014 р. № 43-VIII: за станом на 26.09.2019 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/43-19/paran20?nreg=43-19&find=1&text> (дата звернення: 26.09.2019).

6. Белай С. В. Державні механізми протидії кризовим явищам соціально-економічного характеру: теорія, методологія, практика: монографія. Харків: НАНГУ, 2015. 349 с.

7. Белай С. В. Обґрунтування чинників, які визначають стан оперативної обстановки в населених пунктах під час масової активності громадян. *Чесць і закон*. 2008. № 2. С. 18–22.

8. Белай С. В. Удосконалення

інформаційного забезпечення службово-бойових дій на основі визначення соціальних та психологічних факторів динаміки натовпу. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького*. Хмельницький: НАДПС України, 2009. № 49/1. Ч. II. С. 7–10.

9. Радюшин Я. Н. Компетенция органов государственной власти и органов местного самоуправления в сфере обеспечения общественной безопасности: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.14 / Всерос. науч.-исслед. ин-т МВД России. Москва, 2004. 214 с.

10. Басов А. В. Щодо визначення системи забезпечення громадської безпеки. *Форум права*. 2010. № 4. С. 42–47.

11. Белай С. В., Бондаренко О. Г. Удосконалення механізмів реагування на кризові ситуації, що загрожують державній безпеці України. *Процес модернізації системи державного управління: конституційний, адміністративний та фінансовий аспекти*: кол. монографія / за заг. ред. А. С. Нестеренко. Одеса: Гельветика, 2017. С. 19–33.

12. Про правовий режим надзвичайного стану: Закон України від 16.03.2000 р. № 1550-III: станом на 26.09.2019 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1550-14> (дата звернення: 26.09.19).

13. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII: за станом на 26.09.2019 р. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63531 (дата звернення: 26.09.2019).

14. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України / відп. ред. С. С. Яценко. 2-ге вид., перероб. та допов. Київ: А.С.К., 2003. С. 111.

Стаття надійшла до редакції 25.09.2019 р.

УДК 351.75

Н. И. Балан

ПУТИ УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ГОСУДАРСТВЕННОГО РЕАГИРОВАНИЯ
НА УГРОЗЫ ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКОЙ СТАБИЛЬНОСТИ

Обоснована актуальность и значимость научных исследований проблем государственного реагирования на угрозы общественно-политической стабильности в Украине. Проведен анализ нормативно-правовых актов в сфере государственного реагирования на кризисные события.

Разработана структурная схема уровней государственного реагирования на угрозы общественно-политической стабильности. Обоснованы пути усовершенствования государственного реагирования на угрозы общественно-политической стабильности в Украине в современных условиях.

Ключевые слова: государственное управление, национальная безопасность Украины, угрозы общественно-политической стабильности, уровни государственного реагирования, уровни угроз общественно-политической стабильности.

UDC 351.75

M. Balan

WAYS TO IMPROVE STATE RESPONSE TO THREATS TO SOCIAL AND POLITICAL STABILITY

Crises in socio-political stability require complex mechanisms of state response, namely the participation of various state agencies, government institutions, organizations, as well as involvement of the private sector in ensuring the security of the population, society and the state. In-depth studies of public administration thought on the state response to threats to socio-political stability not only make it possible to increase the effectiveness and efficiency of management activities in crisis situations, but also allow determining the optimal measures to address these threats.

The purpose of the article is to investigate the nature of the levels of state response to threats to socio-political stability and substantiate the appropriate ways of improvement under the current conditions.

An analysis of legal acts in the field of state response to crisis events indicates that there is currently a well-established regulatory framework for emergency response. However, recent strategic and conceptual regulations introduce a new concept – a crisis. It has been established that unlawful acts of anti-constitutional orientation should be attributed to crisis situations that threaten the socio-political stability. A special category is the mass unrest. In addition the potential threat to socio-political stability is posed by various mass events that have a resonant component. One of the causes of crisis is also the emergence of social conflict.

State response to threats to socio-political stability according to the scale of threats is implemented at the levels of public administration. According to these levels, the modes of functioning of public administration are changing. Taking into account the nature of crisis situations of socio-political origin and levels of state response, it can be noted that mechanisms of state response are implemented in the field of counteracting threats to the state (ensuring national security), society (ensuring public security), human and citizen (protecting public order).

Based on the analysis of the essence of crisis situations of socio-political origin, appropriate forms of state response to these threats, the ways of improving state response to threats to socio-political stability at the appropriate levels are substantiated. In accordance with the higher, central and territorial levels of public administration, the components of the security sector perform the tasks of ensuring state and public security and public order. The peculiarity of the submitted proposals is the actualization of the activities of public organizations and associations of citizens in the system of national security for crisis response.

The directions of further scientific researches will be directed to refinement of the structural scheme of the levels of state response to threats of socio-political stability based on the conditions of the present.

Keywords: public administration, national security of Ukraine, threats to socio-political stability, levels of state response, levels of threats to socio-political stability.

Балан Микола Іванович – командувач Національної гвардії України
<https://orcid.org/0000-0001-7463-7678>